

CHUYÊN ĐỀ VĂN THUYẾT MINH THUẬT LẠI MỘT SỰ KIỆN

Đề 1/ Hội chợ hoa xuân

Từ giữa đầu tháng Chạp, không khí của ngày Tết như bắt đầu tràn ngập khắp nơi nơi. Mỗi khi Tết đến, ngoài việc được ngồi trông nồi bánh chưng bên bếp lửa hồng ấm áp, tôi thích thú nhất là được cùng ba mẹ tham dự các lễ hội, trong đó tôi thấy hấp dẫn và ý nghĩa nhất là Lễ hội chợ hoa xuân do Ủy ban nhân dân thành phố Quảng Ngãi tổ chức tại nhà lễ tân quảng trường Phạm Văn Đồng.

Không biết từ bao giờ, Hội chợ hoa xuân như trở thành một địa điểm quen thuộc với người dân Quảng Ngãi trong dịp cuối năm, thu hút đông đảo các nghệ nhân sinh vật cảnh và các nhiếp ảnh gia tham gia. Để tổ chức lễ hội này, ban tổ chức phải chuẩn bị trước đó mấy ngày, mọi người cùng trang trí, sắp xếp các vật dụng cần thiết, sau đó các nghệ nhân từ khắp nơi trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi mang các tác phẩm cây cảnh nghệ thuật đặc sắc nhất của mình về đây trưng bày. Bên phải khoảng sân là nơi trưng bày các cây cảnh bon-sai được uốn thành nhiều hình dáng, bên trái là hàng hoa phong lan rực rỡ sắc màu, một góc sân là gian hàng “Ông đồ cho chữ” theo tục tết xưa và trưng bày các tranh loại tranh gỗ và những đồ thủ công bằng gỗ tinh xảo và đẹp mắt. Phía bên trong nhà lễ tân ban tổ chức bố trí, triển lãm nhiều bức ảnh nghệ thuật và báo xuân. Tất cả như đã sẵn sàng chờ giờ khai mạc.

Sáng ngày Mười lăm tháng Chạp, rất nhiều người dân tập trung về đây, mọi người ai nấy hết sức rộn ràng. Đúng 8 giờ sáng lễ khai mạc chính thức bắt đầu. Mở màn là các tiết mục văn nghệ mừng Đảng mừng xuân tươi vui, rộn rã. Sau khi chủ tịch thành phố Quảng Ngãi phát biểu khai mạc thì lễ ký kết của ban tổ chức và các nghệ nhân về khoảng tiền thu được khi bán đấu giá các tác phẩm đạt giải diễn ra. Theo thông tin của ban tổ chức thì 50% số tiền thu được từ việc bán đấu giá sẽ ủng hộ cho quỹ từ thiện của tỉnh Quảng Ngãi. Sau đó, ban giám khảo lần lượt chấm các tác phẩm trưng bày. Thật khó để có thể chọn ra được tác phẩm nào đặc sắc nhất vì tất cả các tác phẩm cây cảnh nghệ thuật của các nghệ nhân hay các bức ảnh của các nhiếp ảnh gia đều là những kiệt tác nghệ thuật, mỗi tác phẩm đều thể hiện đạo lý, ý nghĩa mà người nghệ nhân muốn gửi gắm vào đó. Phần hấp dẫn

nhất trong lễ hội có lẽ là phần bán đấu giá các sản phẩm đạt giải, tác phẩm đạt giải nhất có giá trị đến 200 triệu đồng. Sau đó, mọi người chậm rãi ngắm nhìn các tác phẩm trưng bày. Những chậu bon-sai được uốn thành nhiều thế rất kỳ công, khiến người xem ai cũng không tiếc lời khen ngợi; những chậu hoa phong lan to, phối nhiều loại đẹp đến ngỡ ngàng; những chậu hoa mai vàng rực rỡ cũng không kém phần đẹp mắt. Bố mẹ em cũng mua được một chậu mai nhỏ nhưng bông hoa có đến 36 cánh, cây có dáng rồng bay lên để về chưng tết với mong muốn một năm mới thật khỏe mạnh và thành công.

Hội chợ trưng bày khoảng hai tuần để ai ai cũng được chiêm ngưỡng. Mỗi tác phẩm tham gia đều có ý nghĩa riêng nhưng hầu hết đều phản ánh sinh động về một thành phố phát triển, khơi dậy tình yêu quê hương, đất nước của người dân thành phố. Hội chợ hoa xuân, triển lãm cây cảnh nghệ thuật, trưng bày ảnh và đọc báo xuân đã mang đến một bức tranh toàn cảnh về thành phố Quảng Ngãi đang trên đường phát triển hội nhập cùng đất nước.

Đề 2/ Lễ khao lễ thế lính Hoàng Sa

Hằng năm, cứ vào cuối tháng Hai, tháng Ba âm lịch, nhân dân trên huyện đảo Lý Sơn cùng chính quyền tỉnh Quảng Ngãi long trọng tổ chức Lễ Khao lễ thế lính Hoàng Sa. Đây là một lễ hội độc đáo, mang đậm tính nhân văn được duy trì hàng trăm năm nay nhằm ghi nhớ công ơn những người con Lý Sơn của [hải đội Hoàng Sa](#) năm xưa ra đi tìm kiếm sản vật và cắm mốc biên giới hải phận mà không thể trở về.

“Khao lễ” là lệ khao định kỳ hằng năm, còn “thế lính” là nghi lễ cúng thế mạng cho những người lính thủy quân Hoàng Sa. Trước đây, lễ hội này được tổ chức vào ngày 20 tháng 2 âm lịch ở quy mô dòng tộc, thôn xóm, làng xã nhưng từ năm 2013 khi Lễ Khao lễ thế lính Hoàng Sa được công nhận là di sản văn hóa phi vật thể cấp quốc gia thì Lễ hội được Ủy Ban Nhân Dân tỉnh Quảng Ngãi đứng ra tổ chức định kỳ vào các ngày 18, 19, 20 tháng Ba âm lịch hằng năm.

Lịch sử kể lại rằng, từ thời phong kiến, Lý Sơn là nơi tập trung dân binh đi thực hiện chủ quyền của Việt Nam trên quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa. Cứ đến cuối tháng 2 hằng năm, bảy mươi ngư dân lại sử dụng những chiếc ghe câu vượt sóng lớn nhằm hướng Hoàng Sa thẳng tiến. Nếu biển lặng và thuận gió, họ chèo khoảng ba

ngày ba đêm thì đến. Sáu tháng trên biển phải đối phó với trăm ngàn nguy hiểm, có thể mất mạng bất kỳ lúc nào, nên trên mỗi thuyền câu đều trang bị sẵn nẹp tre và dây buộc, phòng nếu chết giữa biển thì nẹp xác rồi thả xuống nước, hy vọng xác trôi về quê nhà. Bởi vậy mới có những bài ca dao lưu truyền đến ngày nay:

*"Hoàng Sa trời bể mệnh mong
Người đi thì có mà không thấy về"*

Hay

*"Hoàng Sa lắm đảo, nhiều cồn
Chiếc chiếu bó tròn mấy sợi dây mây"*

Dù biết đi Hoàng Sa là rất hiểm nguy nhưng nhiệm vụ vua giao họ phải tuân theo. Để tưởng nhớ, tôn vinh những đóng góp của các hùng binh Lý Sơn năm xưa đã ra Hoàng Sa làm nhiệm vụ, ngày nay cứ vào khoảng tháng 2 và 3 âm lịch hằng năm con cháu của họ tổ chức cuộc tế lễ.

*Hoàng Sa mây nước bốn bề
Tháng hai khao lễ thể lính Hoàng Sa*

Lễ Khao lễ thể lính Hoàng Sa được tổ chức với nhiều nghi lễ như Lễ cung nghinh, Lễ yết và rước thần, linh vị binh phu Hoàng Sa, Lễ tế cỗ truyền, Lễ thả hình nhân thể mạng và Lễ đưa thuyền Tứ linh. Lễ khao lễ thể lính Hoàng Sa thường diễn ra từ buổi chiều hôm trước. Trước khi hành lễ, người dân Lý Sơn đến dọn dẹp, bồi đắp và thắp hương những ngôi mộ gió là những ngôi mộ không có xác người. Trong hàng trăm ngôi mộ gió ven đảo Lý Sơn, có một ngôi mộ gió khá đặc biệt của cai đội thủy quân Đội Hoàng Sa Phạm Hữu Nhật - người đã nhiều lần dẫn đoàn dân binh ra trấn giữ Hoàng Sa từ hơn 200 năm trước, và mất năm 1854 trong một chuyến đi biển ra Hoàng Sa. Sau đó, mọi người tập trung ở nhà thờ của dòng họ mình tiến hành lễ. Vào đúng nửa đêm, buổi lễ chính diễn ra tại di tích Âm Linh Tự. Thầy pháp làm các nghi thức bùa phép trước đàn thờ, thổi "linh hồn" vào các hình nhân và đặt vào lòng thuyền lễ có cắm nến và đồ lễ. Sau phần tế lễ, tiếng ốc u nổi lên hiệu lệnh cho những trai tráng rước những con thuyền mang theo hình nhân thể mạng và đồ lễ được đẩy ra biển, thả trôi ra Hoàng Sa theo con đường mà các bậc tiền nhân Lý Sơn đã ra đi từ hàng trăm năm trước, ngay tại bến thuyền của đảo Lý Sơn. Buổi lễ kết thúc khi trời gần sáng.

Mô hình những thuyền lễ được tái hiện như những chiếc thuyền câu năm xưa, thuyền làm bằng thân cây chuối, trên thuyền có đặt hình nhân làm bằng rom hoặc bột gạo và dán giấy ngũ sắc, giấy điều; ngoài ra còn có linh vị của người lính Hoàng Sa

cùng các vật lễ mà binh phu Hoàng Sa phải mang theo như: vàng mã, thịt gà, xôi chè, nếp tre, dây mây, muối gạo... Những đội binh thuyền Hoàng Sa này được tế tại đình, xong sẽ thả ra biển với mong muốn đội thuyền giả kia sẽ chịu mọi rủi ro thay cho những người lính của đội Hoàng Sa ngày xưa cũng như những đoàn thuyền của ngư dân Lý Sơn ngày nay vừa làm công việc đánh bắt vừa thể hiện ý chí, quyết tâm bảo vệ chủ quyền trên hai quần đảo của quê hương.

Lễ khao lề thế lính không chỉ mang ý nghĩa là lễ hội văn hóa cộng đồng của cư dân ven biển, phục vụ du lịch mà hơn hết là tôn vinh những đóng góp của các thế hệ cư dân Lý Sơn và giáo dục cho thế hệ chúng em biết về chủ quyền và bảo vệ biển, đảo Việt Nam. Hoàng Sa, Trường Sa đang ẩn giấu bên trong nơi hồn nước ở Lý Sơn.